

FAKULTA
STROJNÍ
ČVUT V PRAZE

RCMT váš partner pro výzkum a vývoj

Data a digitální nástroje pro zdokonalenou podporu procesů obrábění

M. Sulitka, P. Kolář, J. Švéda, M. Mareš, L. Novotný

Strojírenské fórum 2020 | 5. 11. 2020

---

www.rcmt.cvut.cz

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE | FAKULTA STROJNÍ

Ústav výrobních strojů a zařízení | RCMT

Horská 3 | 128 00 Praha 2 | Česká republika | tel.: +420 221 990 914 | email: info@rcmt.cvut.cz

Obsah

- **Inteligentní výroba**

- **Data jako zdroj informací**

- **Zpracování a využití dat**

- **Adaptivní řízení procesů**

- **Systemy integrace dat**

- **Shrnutí**

Inteligentní výroba

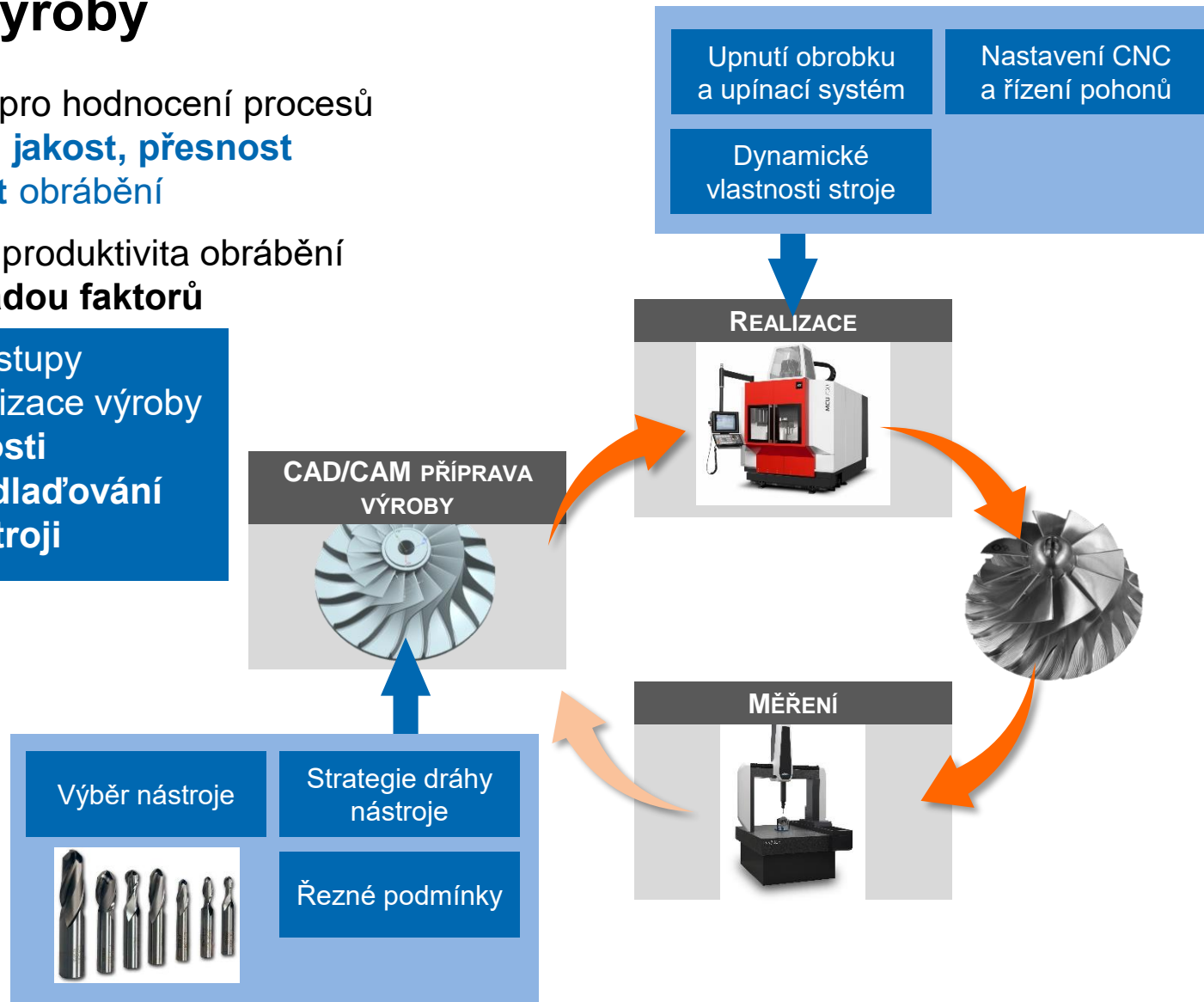
Inteligentní výroba = výroba, které rozumíme

- Pro schopnost účinného řízení výroby **je nutno znát stav a chování stroje** ve výrobních procesech
- **Odstraněním člověka z procesu řízení stroje** se připravujeme o řadu senzorů a inteligentních rozhodovacích funkcí
- Koncept **inteligentního stroje a výrobních systémů s rozšířenou senzoricou** by měl umožnit realizovat výrobu s vyšší spolehlivostí a produktivitou

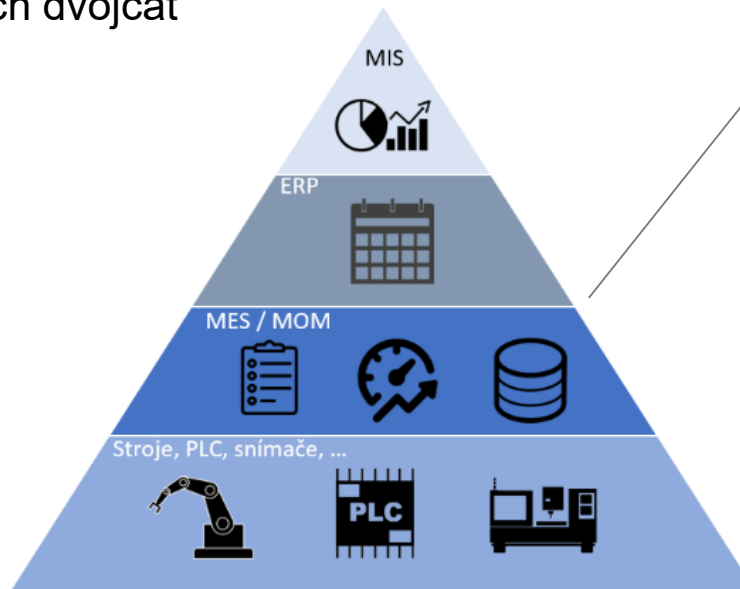
Realizace výroby

- Hlavní kritéria pro hodnocení procesů obrábění: **čas, jakost, přesnost a spolehlivost** obrábění
- Spolehlivost a produktivita obrábění je ovlivněna **řadou faktorů**
- Standardní postupy přípravy a realizace výroby vedou k **nutnosti testování a odladování postupů na stroji**

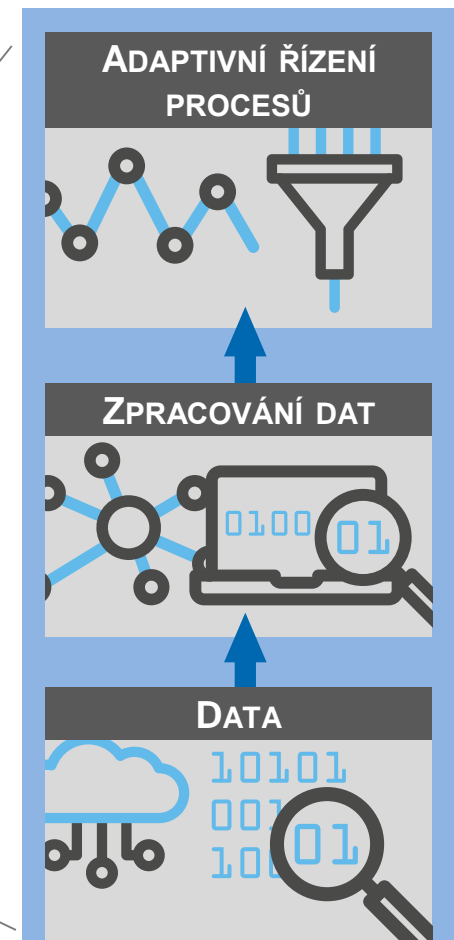

Data pro podporu realizace inteligentní výroby

- **Data** pro monitorování a zdokonalenou znalost chování strojů a schopnosti jejich využití; propojení s MES systémy
- **Analýza a zpracování dat**, využití modelů a digitálních dvojčat pro hodnocení a predikci chování strojů
- **Automatizované adaptivní řízení procesů** (off-line, on-line) s využitím modelů a digitálních dvojčat

Zdroj: www.mescenter.org

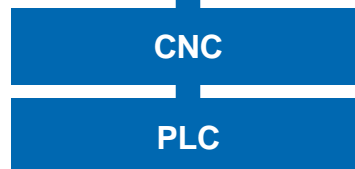

Digitální modely pro podporu realizace inteligentní výroby

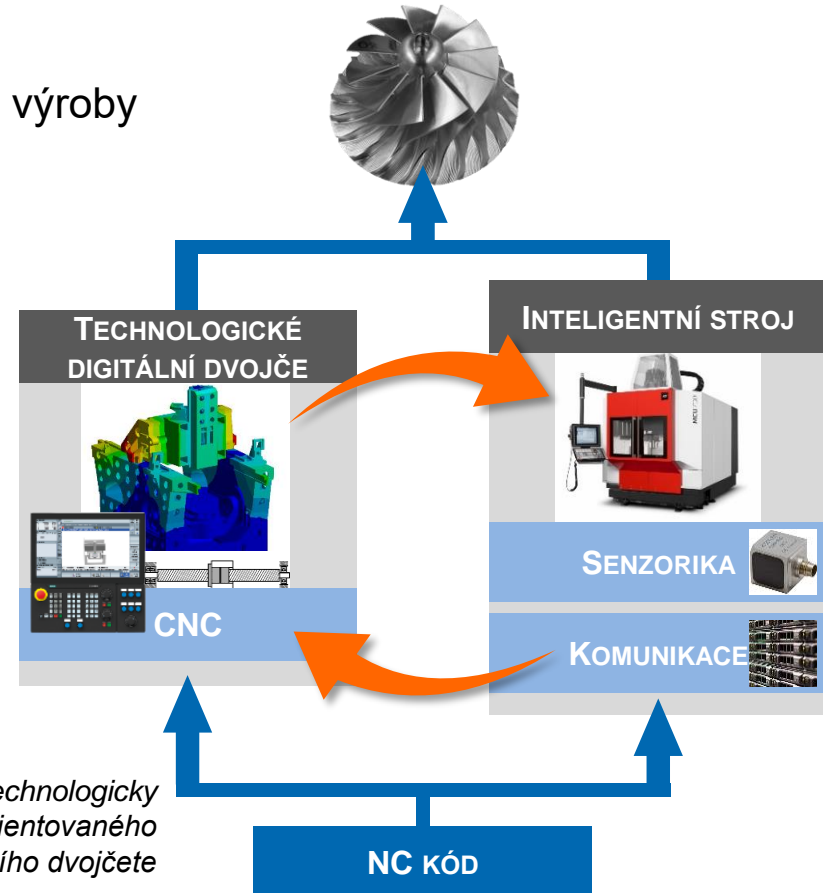
- Různé zaměření digitálních modelů podle jejich uplatnění
- Modely **virtuálního zprovoznění** pro testování kinematické funkčnosti strojů a PLC řízení
- **Digitální dvojčata** pro podporu bezchybové výroby

Ověření a odladění funkčnosti PLC na kinematickém modelu stroje

Koncepce modelu virtuálního zprovoznění

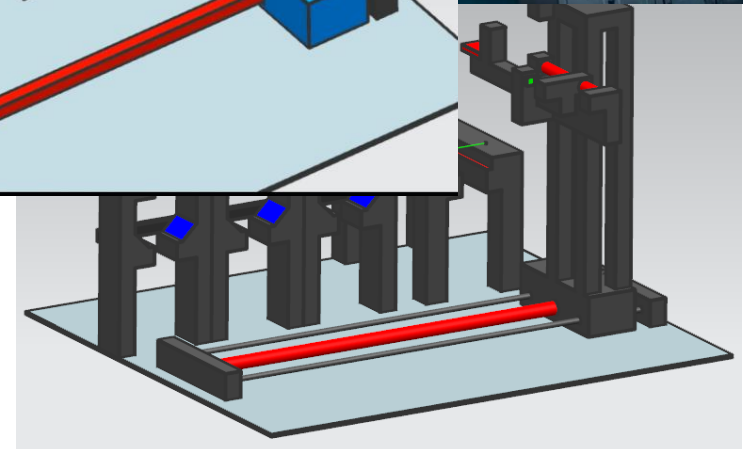
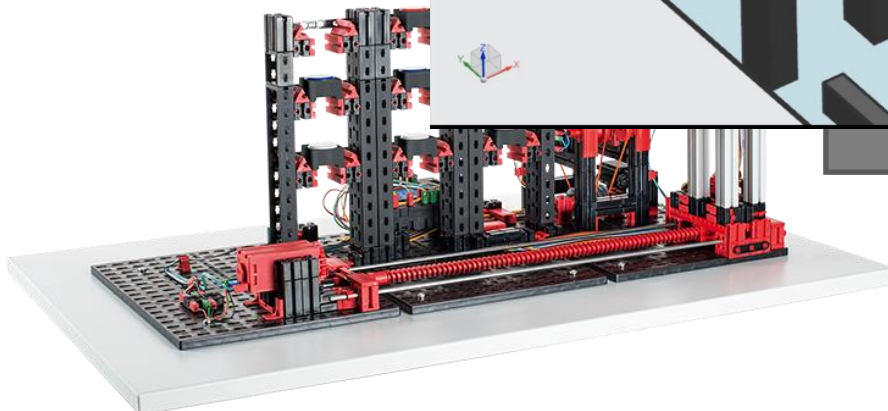
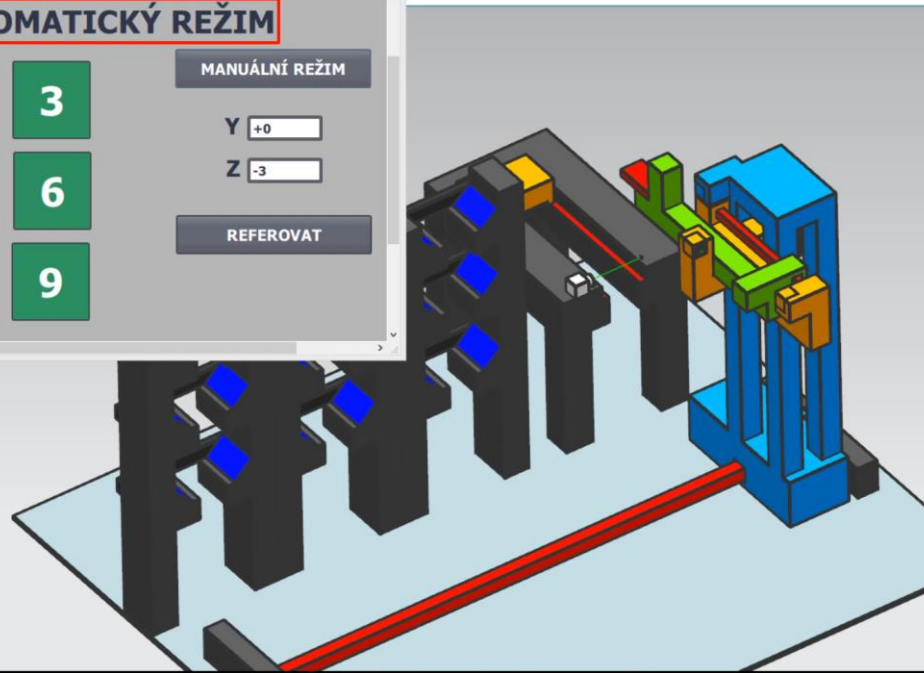
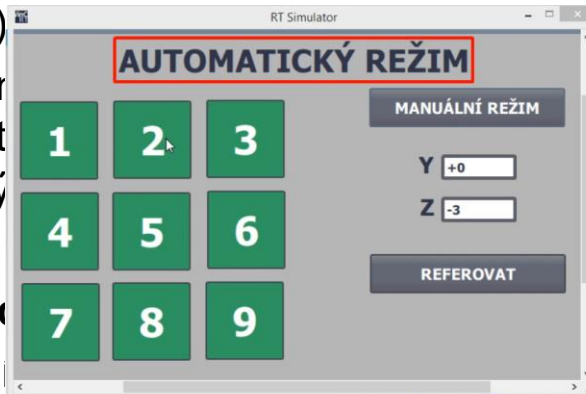

Koncepce technologicky orientovaného digitálního dvojčete

Virtuální zprovoznění

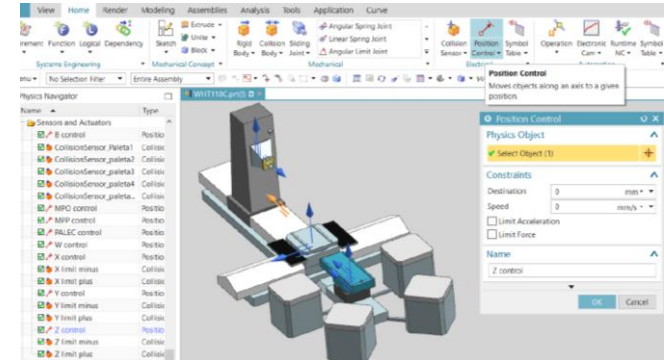
- Nástroj pro tvorbu PLC projektu a odladění jeho funkce (při oživování strojů nebo celých linek)
- Zjednodušené nastavení a doplnění detailů (například pneumatických součástí)
- **PLC Simatic**
  - Virtuální PLC
  - Model v reálném čase

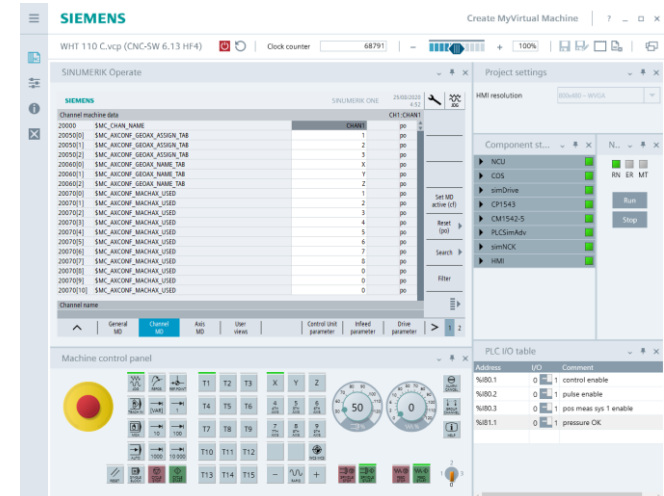
DIGITÁLNÍ DVOJČATA

Virtuální zprovoznění

- **Sinumerik ONE (popř. 840D sl)**
  - Virtuální řídicí systém včetně HMI
  - Model stroje v NX Mechatronics Concept Designer
  - Simit pro modelování fyzikálního chování

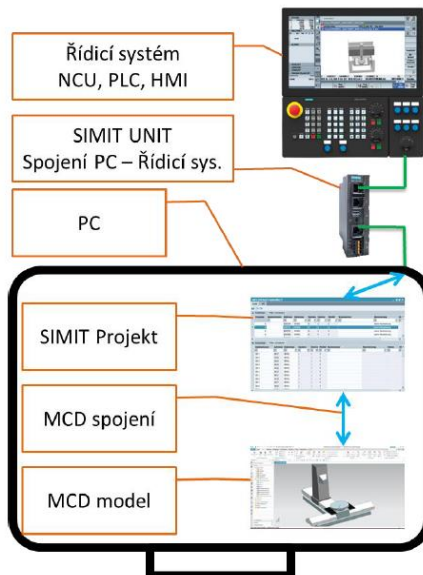

Model stroje v MCD

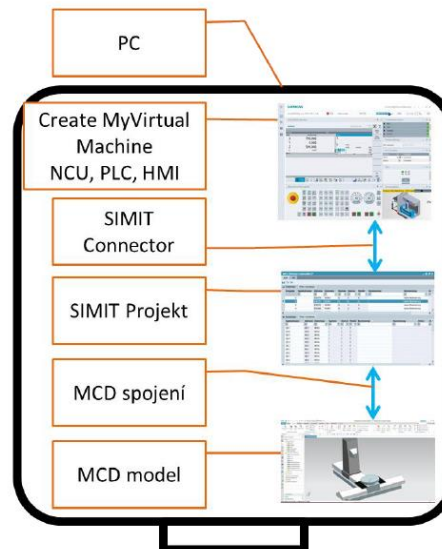

Sinumerik ONE
Create MyVirtual Machine

SINUMERIK 840D sl

SINUMERIK ONE

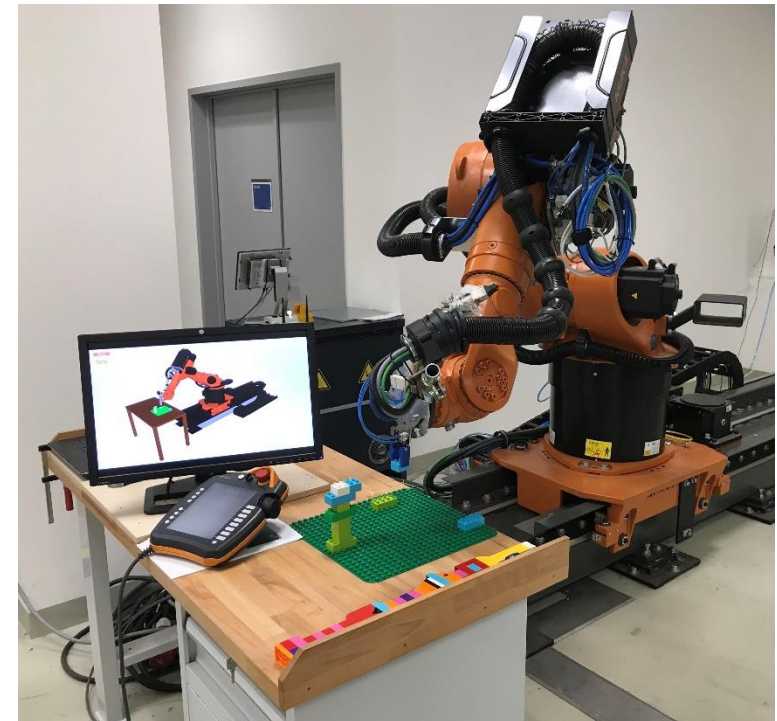
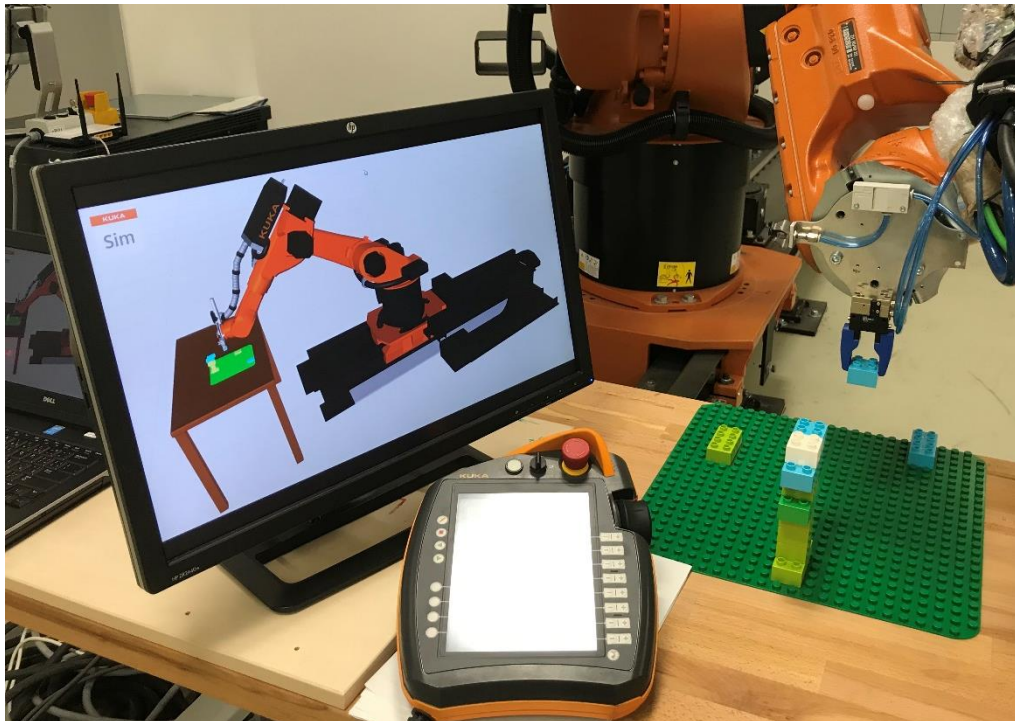

Porovnání virtuálního zprovoznění pro
Sinumerik 840D sl a Sinumerik ONE

Virtuální zprovoznění

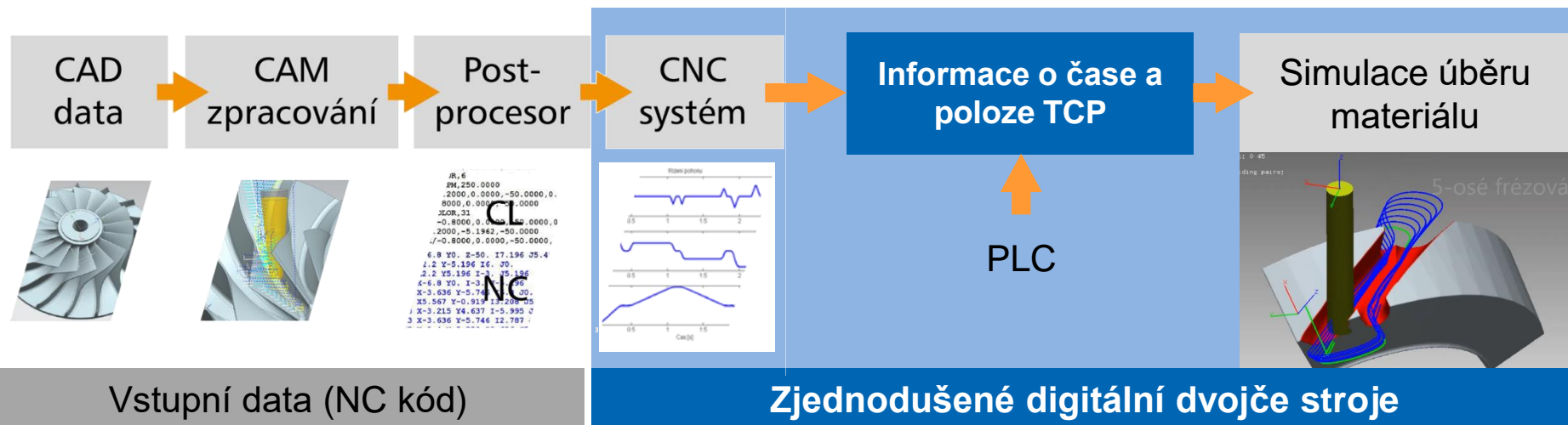
- Průmyslové roboty KUKA
  - Virtuální řídicí systém + smartPad (OfficeLite)
  - Model buňky – robot a technologie (SimPro)
  - Kontrola kolizí a funkčnosti programu

Technologicky orientované digitální dvojče stroje

Zjednodušený model:

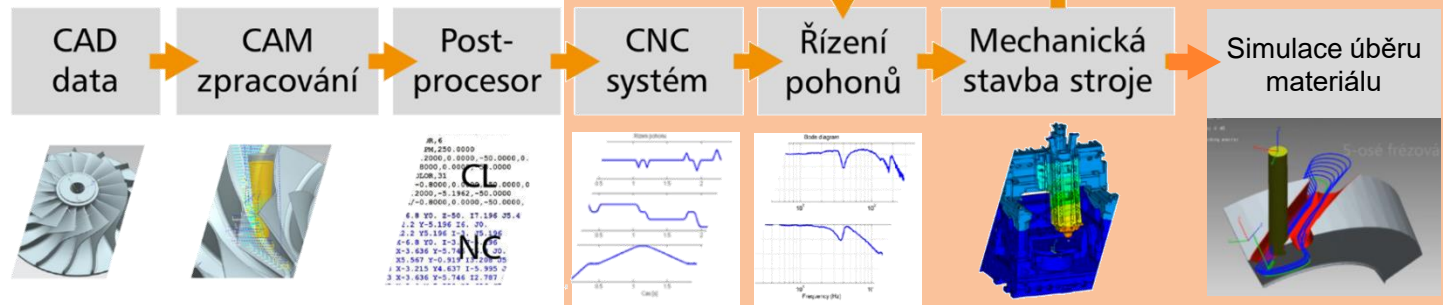
- Obsahuje **interpolátor, reprezentaci CNC řídicího systému a model PLC**
- Tyto virtuální stanice umožňují načíst NC kód a velmi přesně **predikovat čas obrábění** se zahrnutím vlivu reálné dynamiky interpolátoru CNC
- Nelze jej využít pro plnohodnotnou predikci vlastností obrobku, lze pouze posoudit proces nepřímými parametry (generovaný signál polohy pro pohony)

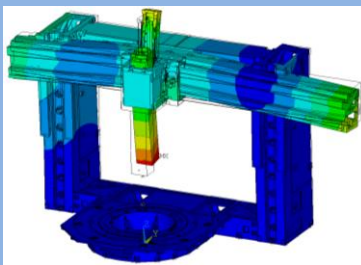
DIGITÁLNÍ DVOJČATA

Technologicky orientované digitální dvojče stroje

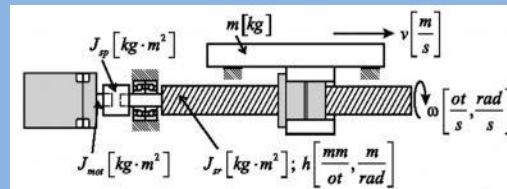
Plnohodnotný model stroje:

Plnohodnotné digitální dvojče stroje

Model MKP konstrukce

Propojený model struktury stroje a pohonů včetně řízení

CNC systém

Virtuální obrábění, sdílení dat s jinými systémy

Uložení procesních dat

Paralelní monitoring stroje v provozu

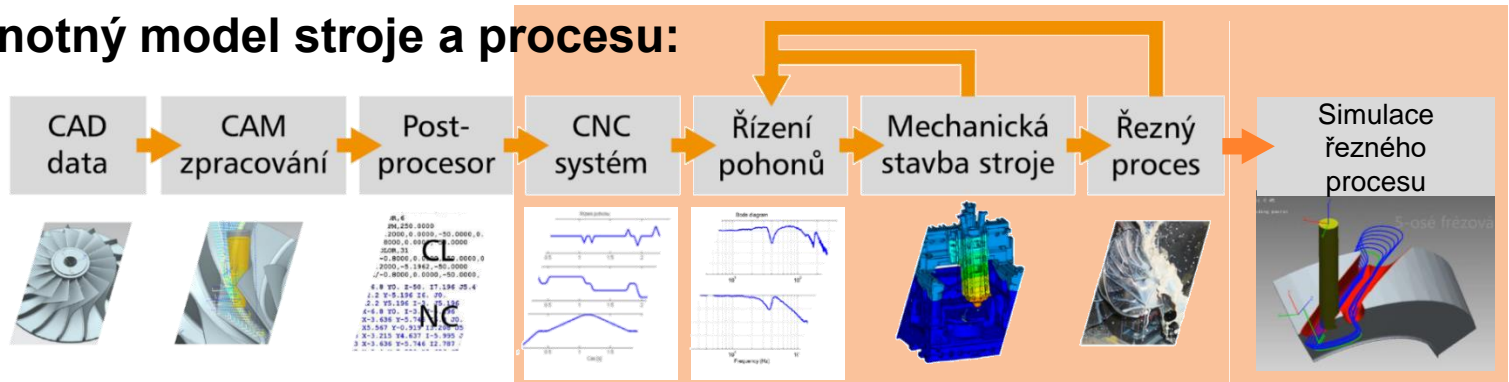
Návrh procesu a virtuální testování

Virtuální testování konstrukce OS

DIGITÁLNÍ DVOJČATA

Technologicky orientované digitální dvojče stroje

Plnohodnotný model stroje a procesu:

Plnohodnotné digitální dvojče stroje a procesu

Model MKP konstrukce

Propojený model struktury stroje a pohonů vč. řízení

CNC systém

04-03-45-02, $v_c=130$, $f_z=0.025$, $VB_{mean}=37$

Force [N]

Angular position [deg]

Lobe diagram

Virtuální obrábění, sdílení dat s jinými systémy

Uložení procesních dat

Paralelní monitoring stroje v provozu

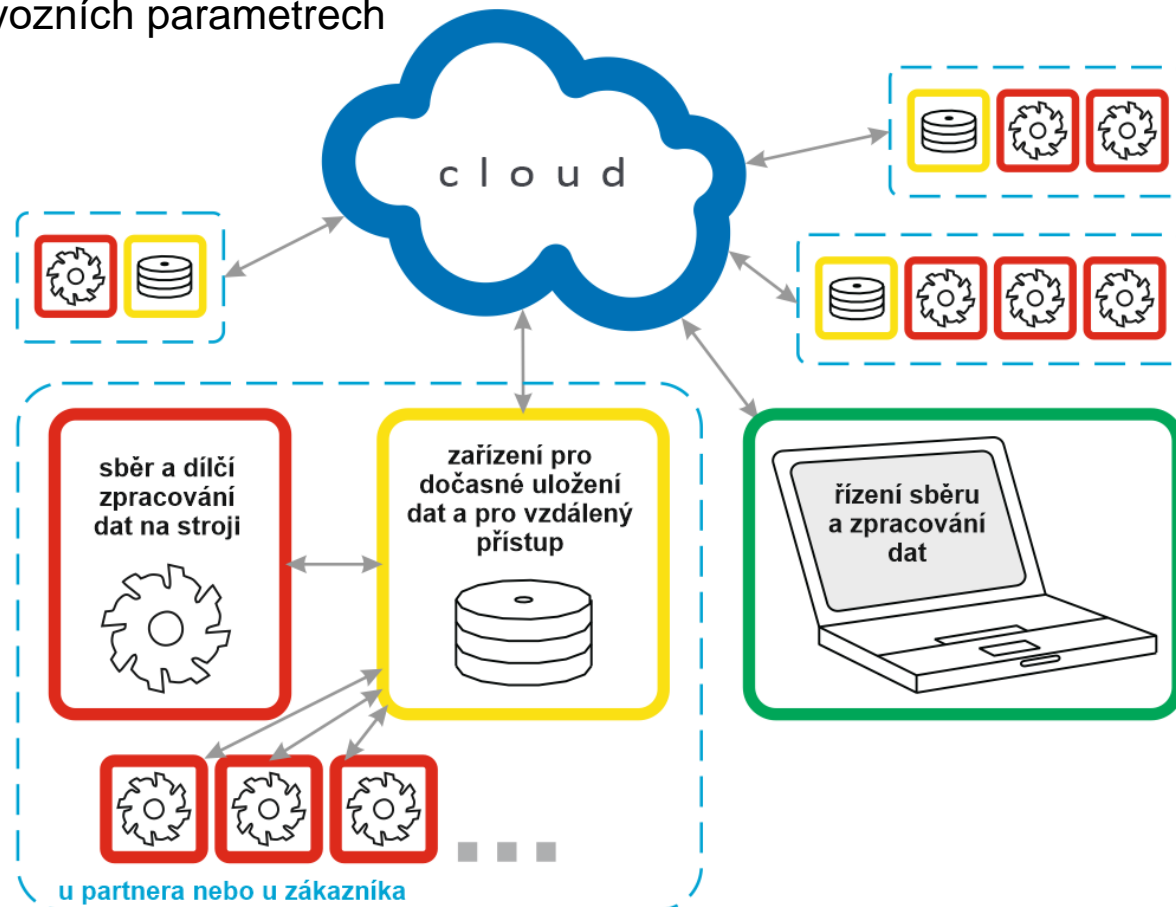
Návrh procesu a virtuální testování

Virtuální testování konstrukce OS

DATA

Sběr dat

- Možnost vzdáleného přístupu; možnost centralizovaného sběru dat
- Informace o využití stroje
- Informace o provozních parametrech chování stroje

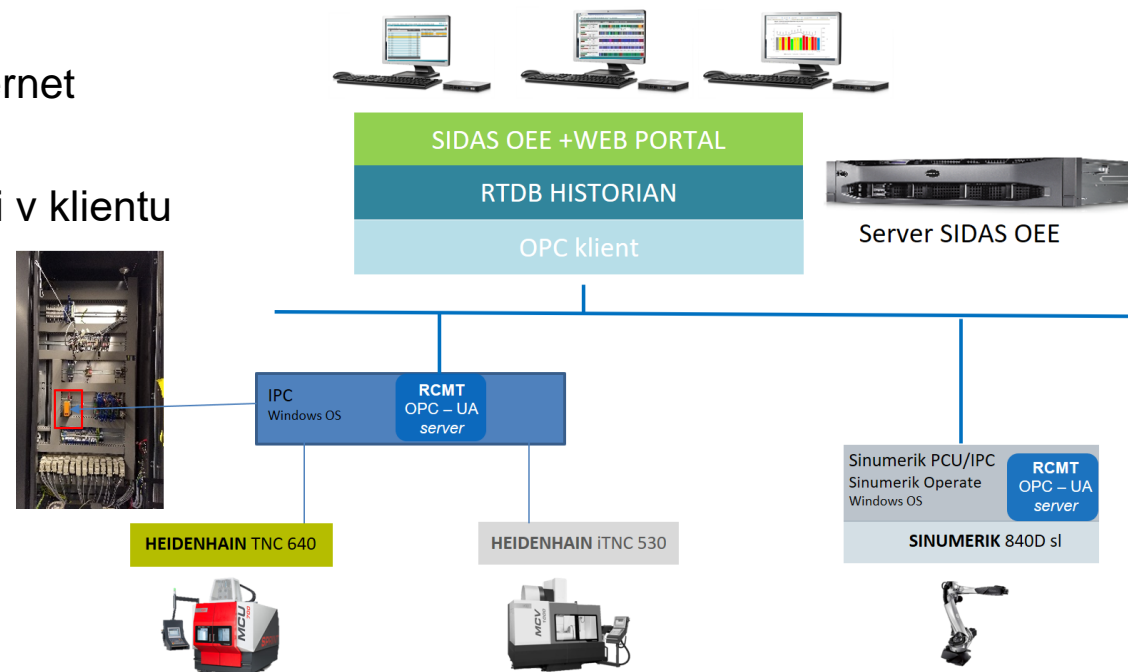

DATA

Sběr dat

- Komunikační rozhraní strojů
  - API pro komunikaci s řídicími systémy (Sinumerik, Heidenhain, Fanuc ...)
  - Způsob komunikace i struktura dat jsou rozdílné
- Hlavní skupiny dat
  - Stavové – pomalé, řádově [s]
  - Provozní – rychlé, řádově [ms], nutno zpracovat
- Unifikace pomocí OPC-UA
  - Protokol využívající Ethernet
  - Server na straně stroje
  - Datový model zobrazen i v klientu
- Datové modely,
  - Mohou být různé
  - Snaha o unifikaci základních informací (např. UMATI)

DATA

Příklad řešeného projektu

- Vývoj integrační platformy - Cluster 4.0 Integration Platform (C4IP)
  - Komplexní rozbor problematiky (výroba, optimalizace)
  - Interakce mezi výrobními stroji a nadřazenou řídicí platformou
- První výstupy: komunikace výrobních strojů s MES SIDAS (datové propojení a datový komunikační model)

Koordinátor:

Partner:

Průmysloví partneři:

Podporovatelé:

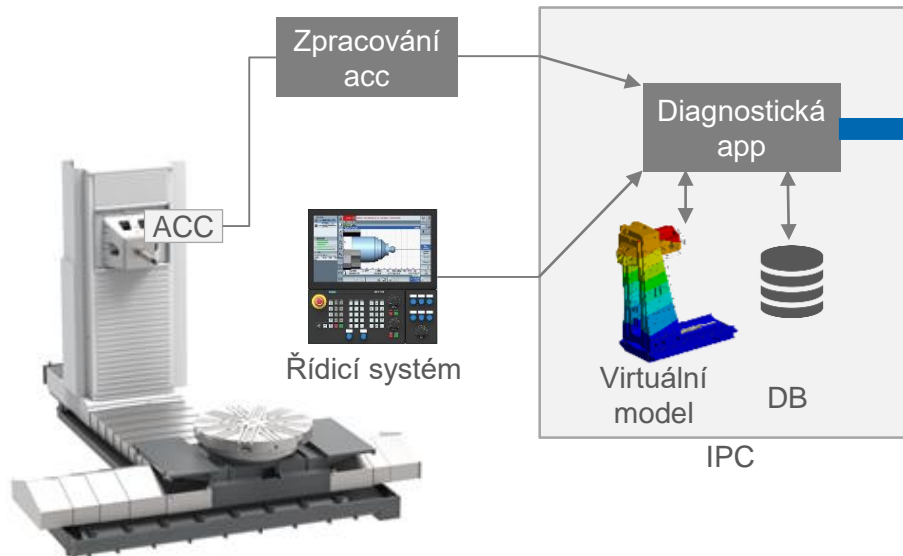
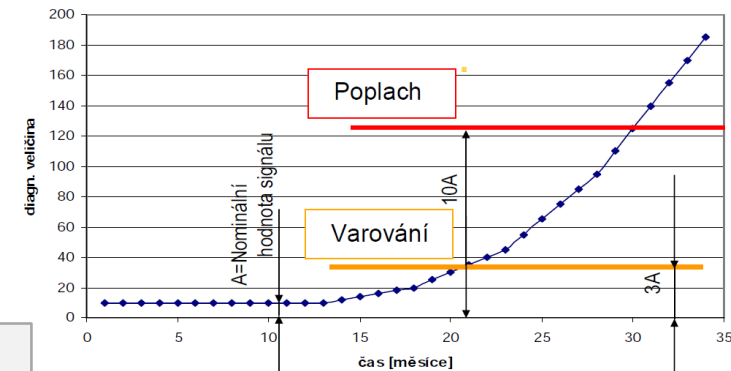
NÁRODNÍ CENTRUM
PRŮMYSLU 4.0

ANALÝZA DAT

Měření a diagnostika vřeten

- Měření vibrací a zátěžných spekter v servisních cyklech
- Propojení s řídicím systémem
  - Vyčítání dat z ŘS a synchronizace s acc
- Vyhodnocení dat a sledování trendů
  - Zpracování dat
  - Porovnání s matematickým modelem
- Prediktivní údržba

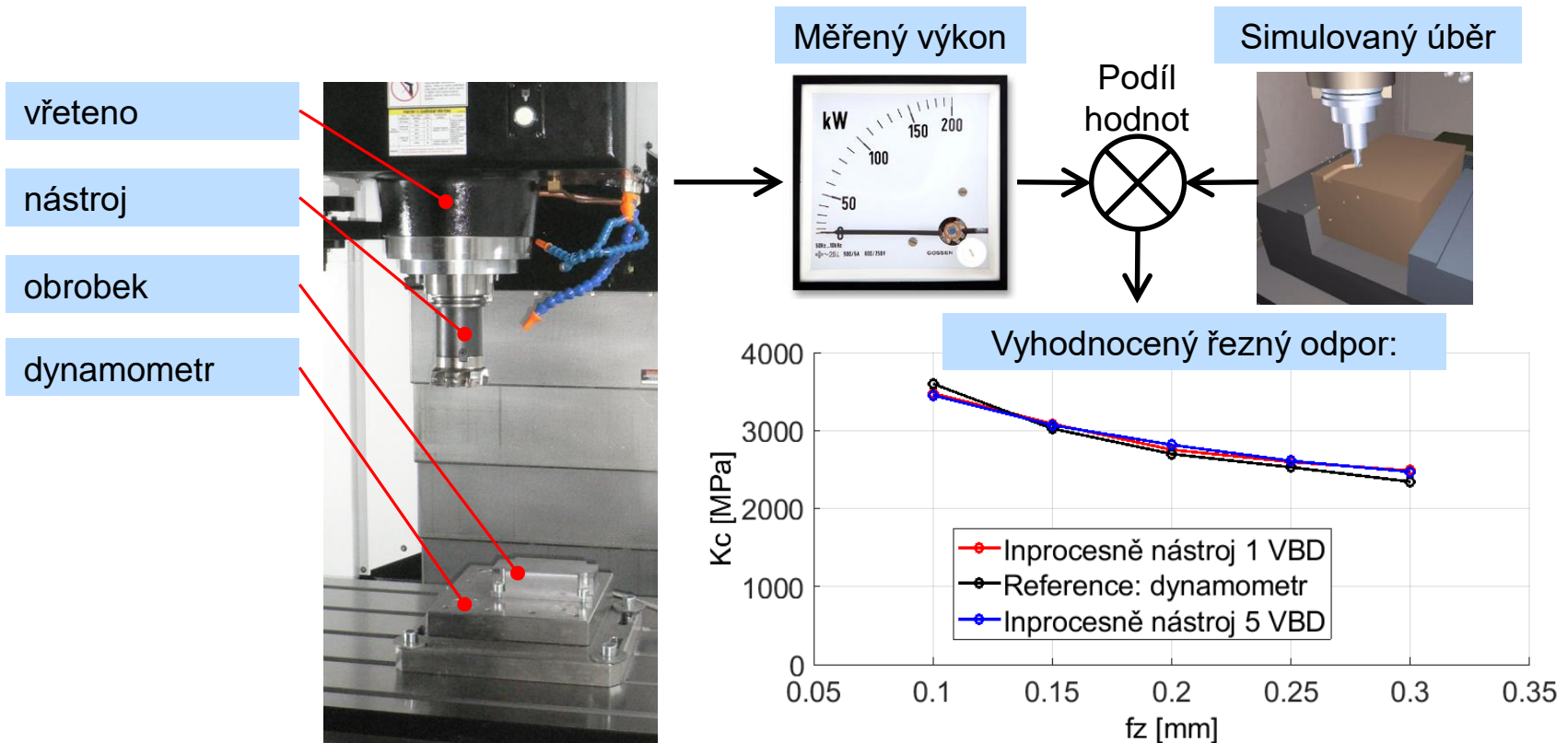
- Sledování trendů
- Aktuální stav vřetene a predikce budoucího stavu

VARNSDORF
TOS

INPROCESNÍ ANALÝZA DAT

Inprocesní identifikace řezného odporu na stroji

- Specifická řezná síla K_c charakterizuje silovou interakci mezi břitem (v konkrétním stavu) a materiálem obrobku (v konkrétním stavu) při konkrétních řezných podmínkách.
- K_c lze inprocesně v průběhu obrábění dopočítávat z měřeného výkonu na vřetení (reálná data ze stroje) a ze známého objemu odebraného materiálu (virtuální data)

Měření obrobku ve stroji

- Zjištění skutečného tvaru dílce, využití ke korekci následného obrábění
- Proč je výhodné měřit obrobek ve stroji
  - Není nutné manipulovat
  - Obrobek zůstává ustavený
  - Nevzniká deformace jiným upnutím
- Integrace obráběcího stroje a CMM
  - Implementace metrologického sw do řídicího systému stroje (TouchDMIS)
  - Dotyková sonda
  - Zvýšení přesnosti během měření
- Zvýšení přesnosti
  - Korekce souřadnice dotyku
  - Integrované přídavné odměřování TCP
  - Nebo externí odměřování (např. laser tracker)

MEZIOPERAČNÍ ANALÝZA DAT

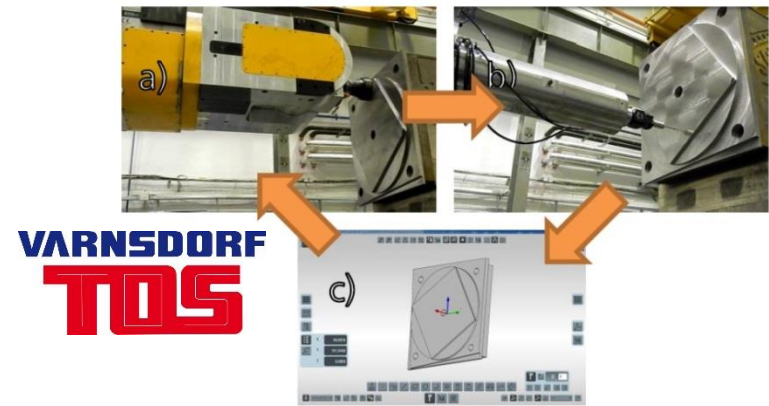

Schéma měření obrobku na stroji s integrovaným metrologickým softwarem

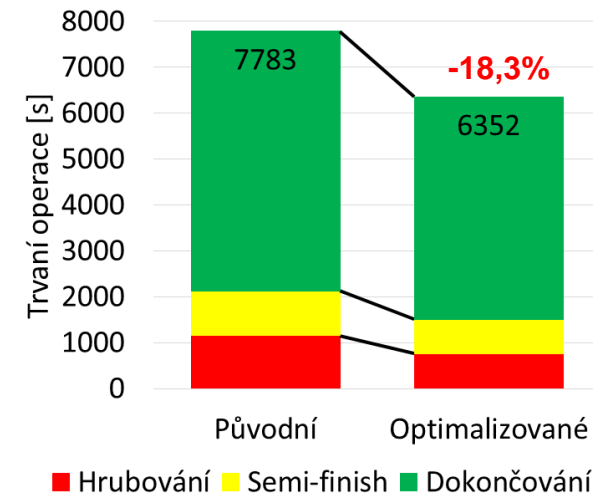
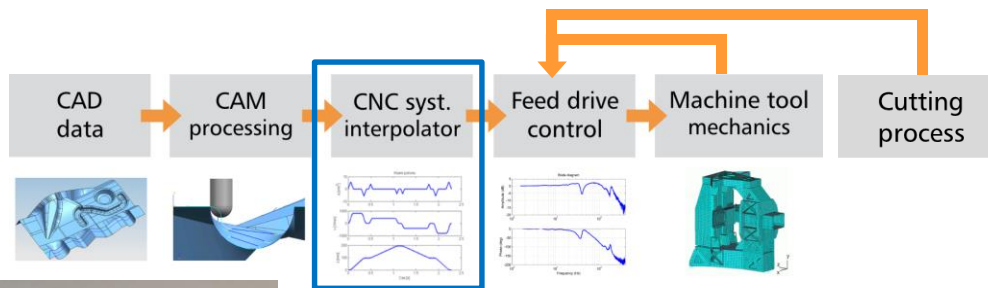

Přídavné odměřování laser trackerem

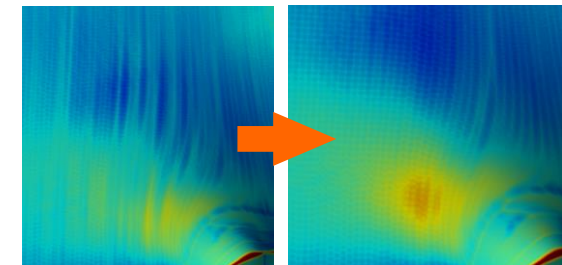
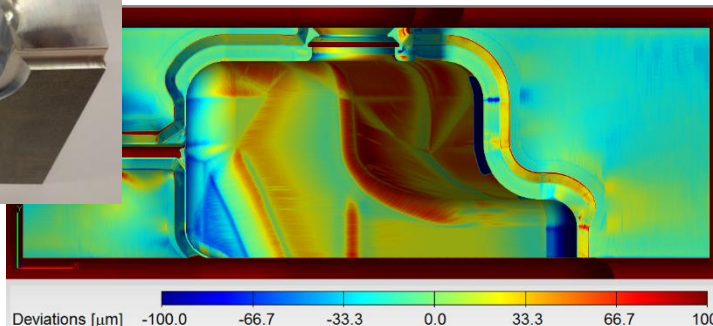
OPTIMALIZACE PROCESŮ

Nastavení parametrů CNC systému

- Optimalizace nastavení CNC interpolátoru – zvýšení produktivity při zachování jakosti a přesnosti obrábění
- Pomocí digitálního dvojčete stroje nalezeno nastavení vybraných parametrů (ryv, cut-off frekvence) splňující definovanou přesnost $\pm 0,1$ mm

Zkrácení času obrábění o 18 %

S úsporou času byla zvýšena i kvalita povrchu

OPTIMALIZACE PROCESŮ

Obrábění tvarově složité poddajné lopatky

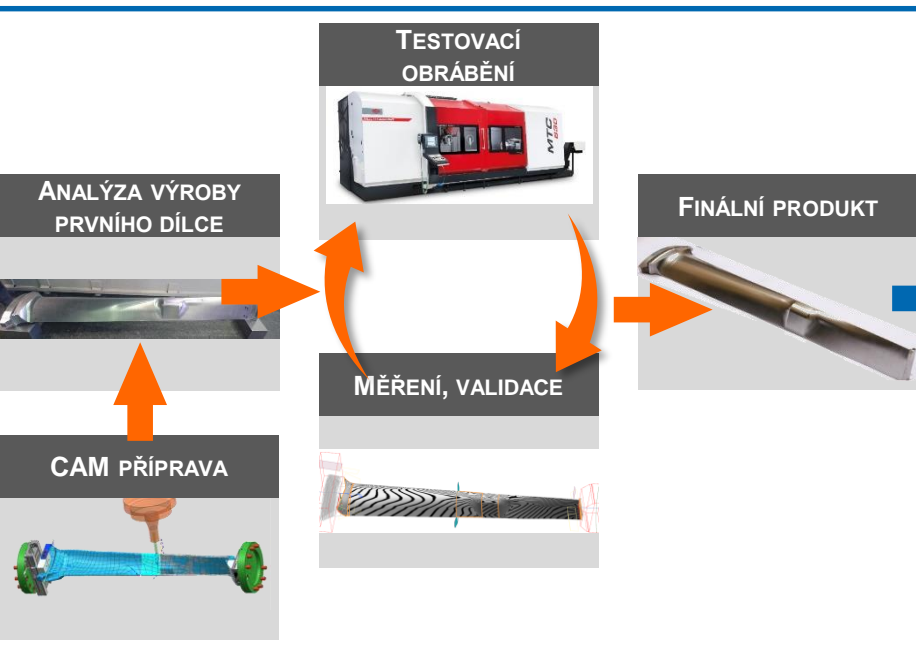
Cíle úlohy:

- Zvýšit produktivitu u hrubovacích operací
- Zvýšit jakost povrchu u dokončovacího obrábění
- Výroba na multifunkčním obráběcím centru

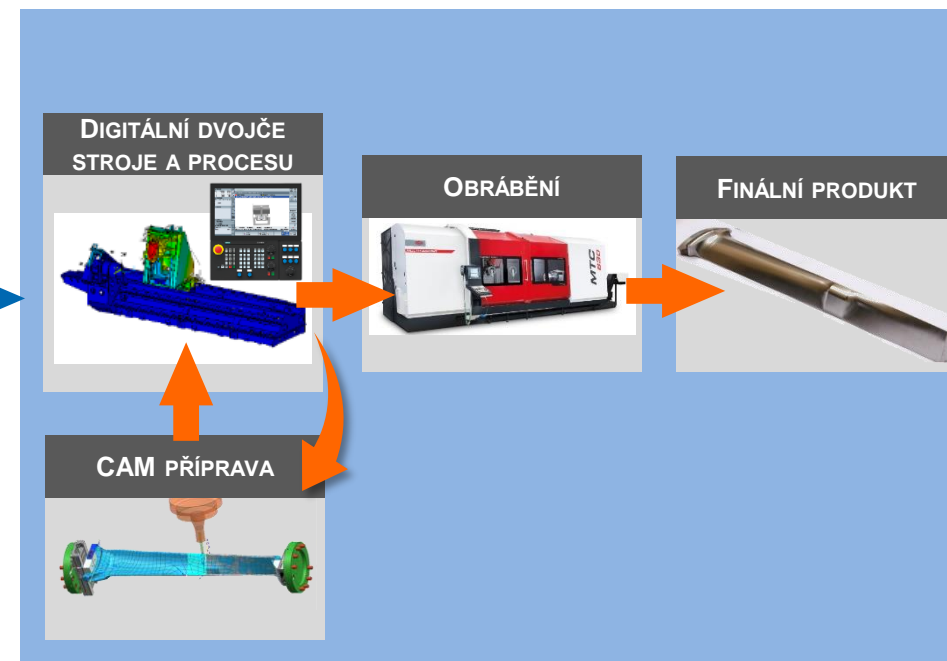

KOVOSVIT MAS

STANDARDNÍ POSTUP

OPTIMALIZOVANÝ POSTUP S PODPOROU DIGITÁLNÍHO DVOJČETE

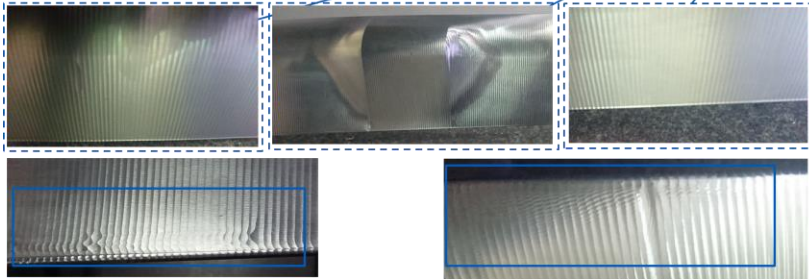
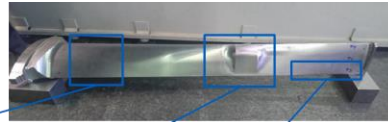

Obrábění tvarově složité poddajné lopatky

První vyrobený kus

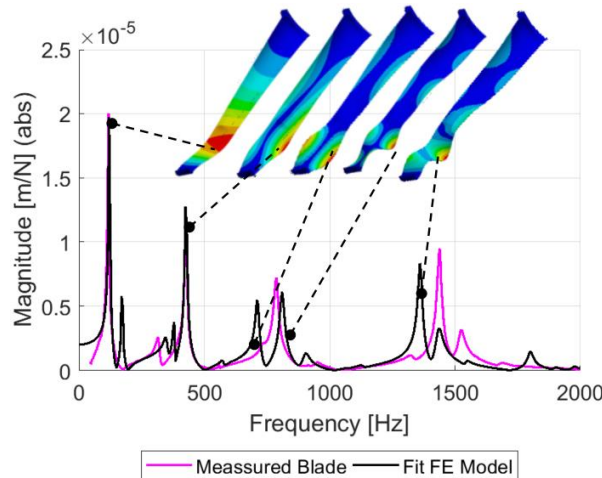
- Souvislý podřez u náběžných hran
- Zhoršená kvalita vlivem vibrací
- Vrypy na povrchu lopatky

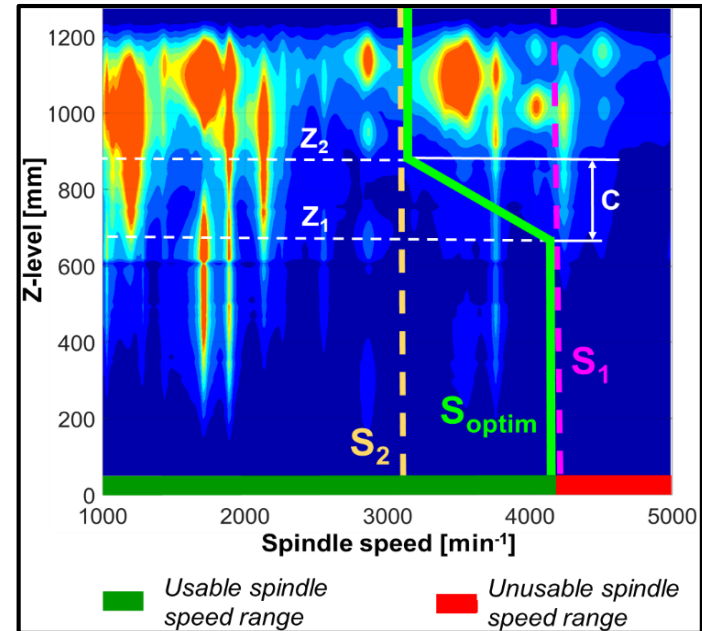
Duplexní ocel - 1.4462
 L = 1100 mm
 min/max tl. = 2,5 – 8 mm

KOVOSVIT MAS

OPTIMALIZACE PROCESŮ

Strategie spojitého řízení otáček

Po optimalizaci

Zkrácení času obrábění o 40 %

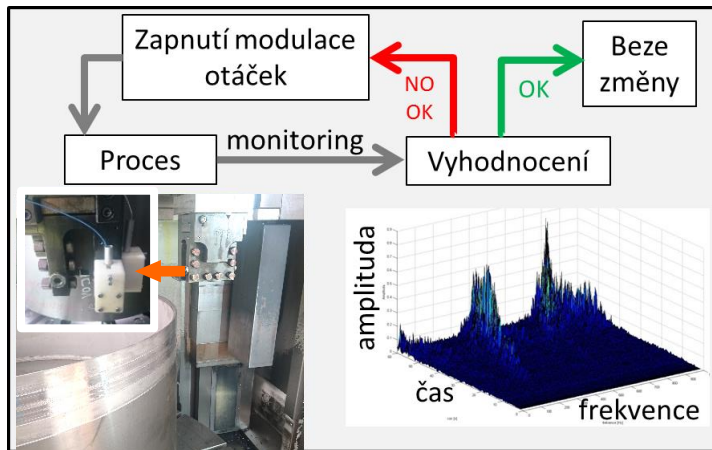

Eliminovány byly všechny chyby obrábění a došlo k významné úspoře času obrábění

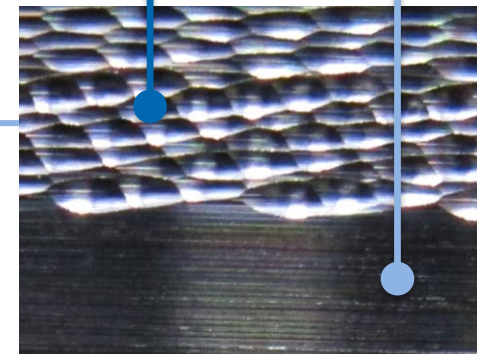
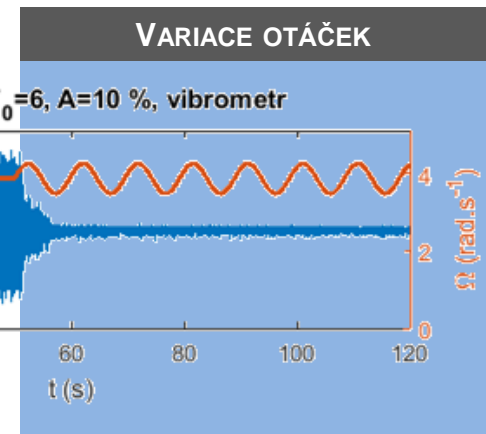
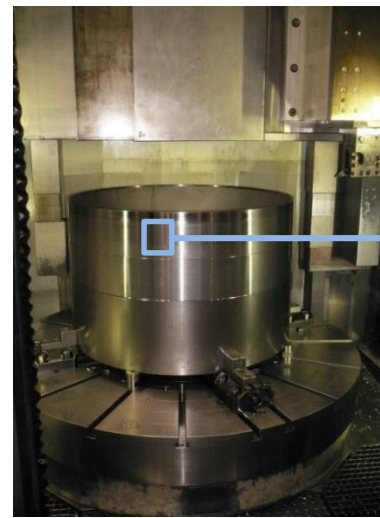
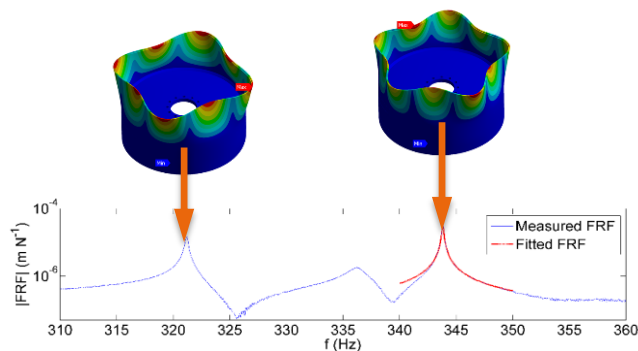
Řízení dokončovacího obrábění tenkostěnného dílce

ADAPTIVNÍ ŘÍZENÍ PROCESŮ

- Systém (HW + SW) pro monitoring vibrací stroje při karuselování pro automatické zapínání variace otáček obrobku – potlačení samobuzených vibrací

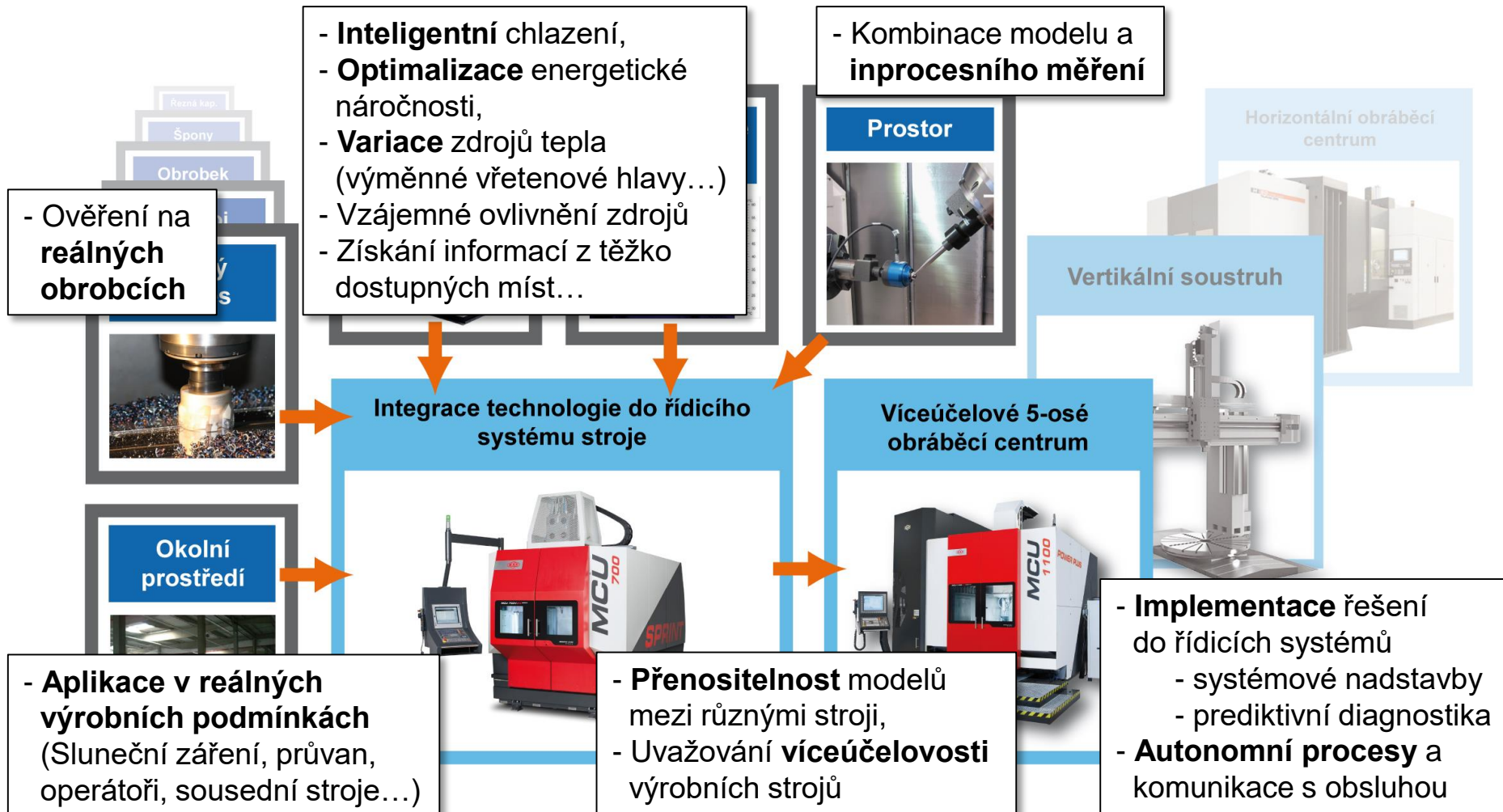

Akcelerometr na smykadle

ADAPTIVNÍ ŘÍZENÍ PROCESŮ

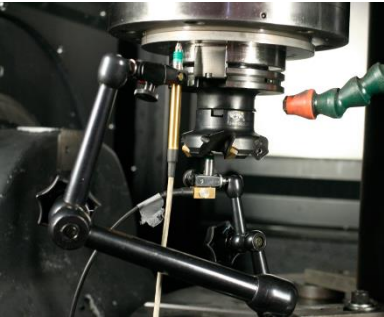
Kompenzace teplotních chyb

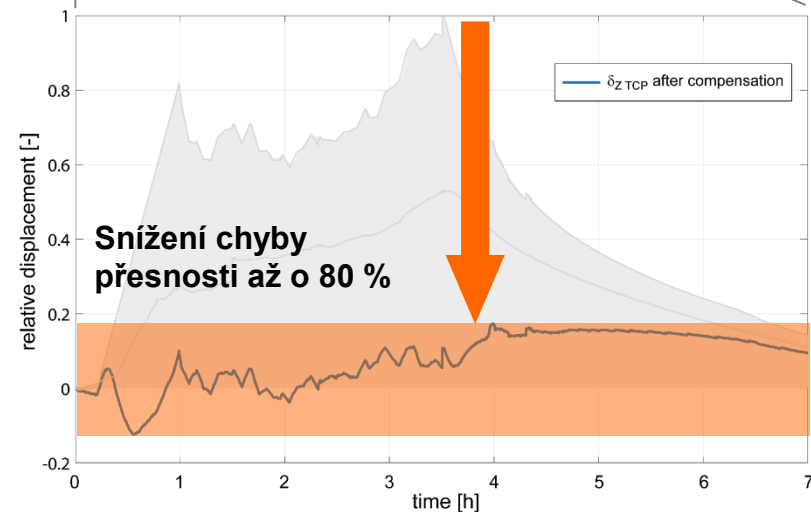
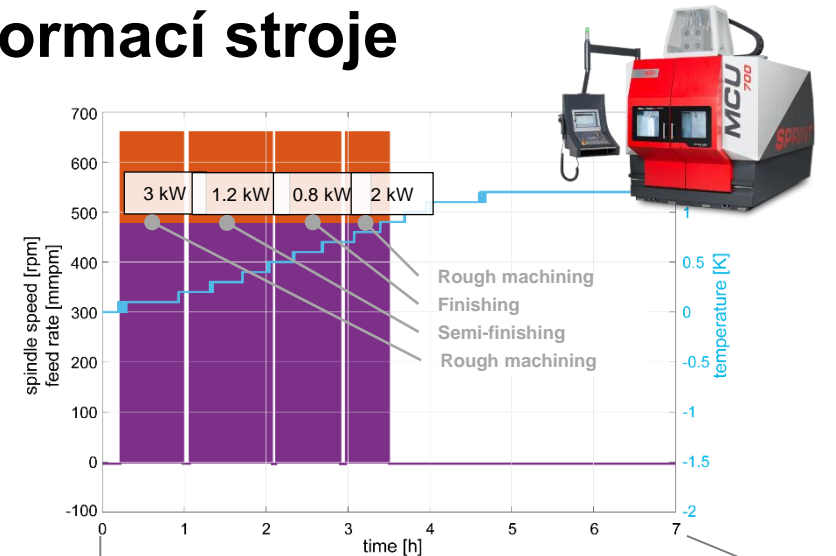
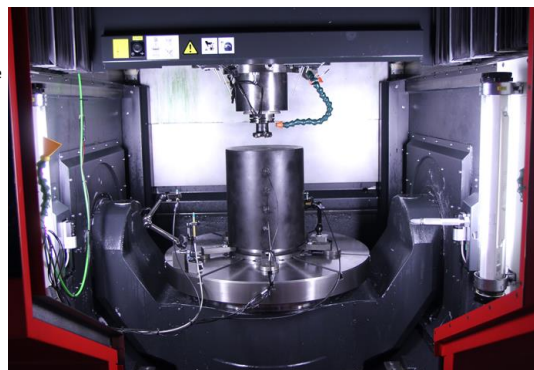
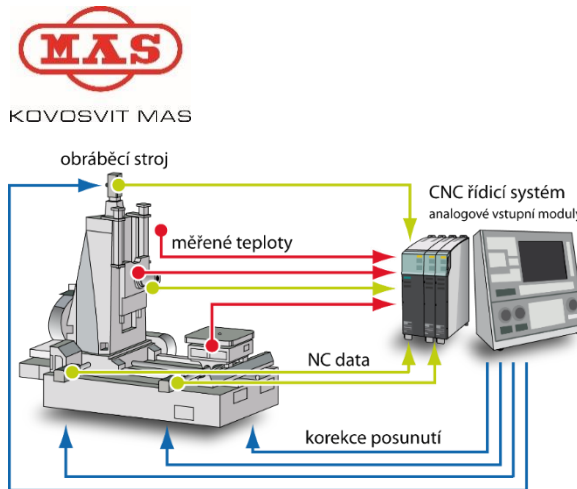
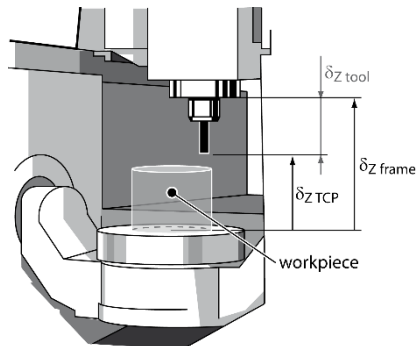
ADAPTIVNÍ ŘÍZENÍ PROCESŮ

Vliv řezného procesu na kompenzaci teplotních deformací stroje

- Zpřesnění modelu pokročilé kompenzace teplotních chyb o vliv řezného procesu

IR čidlo pro bezkontaktní měření teploty nástroje

SYSTEMY INTEGRACE DAT

Nadstavbové systémy strojů

**TOS Control (TOS Varnsdorf):
Integrace rozšířených inteligentních funkcí stroje**

- Měření obrobku ve stroji
- Systém kompenzace teplotních deformací stroje

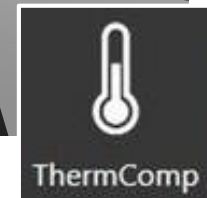
**VARNSDORF
TOS**

The screenshot displays several key components of the TOS Control software:

- Main Menu:** A grid of four icons labeled 'Measure', 'Compensate', 'Tracking', and 'Settings'.
- 3D Measurement View:** A central window showing a 3D model of a tool tip measuring a pink rectangular workpiece on a coordinate system.
- Volumetric Compensation:** A window on the bottom left showing a 3D grid with a blue mesh and orange data points, representing thermal deformation compensation.
- Entry Info:** A table on the right side of the volumetric compensation window listing parameters like date, time, and coordinates.
- Laser Tracker:** A window on the bottom right showing 'stationary measurement' data for X, Y, and Z axes, both for the machine and the tracker. It also features a 3D image of the AT950 laser tracker.

The screenshot shows the main interface of the TOS CONTROL software, featuring a grid of icons for various functions:

- Measure, CNC, Job, Machine, Programs, Database
- Calendar, Tools list, CAD, Thermal Comp, Maintenance, Settings

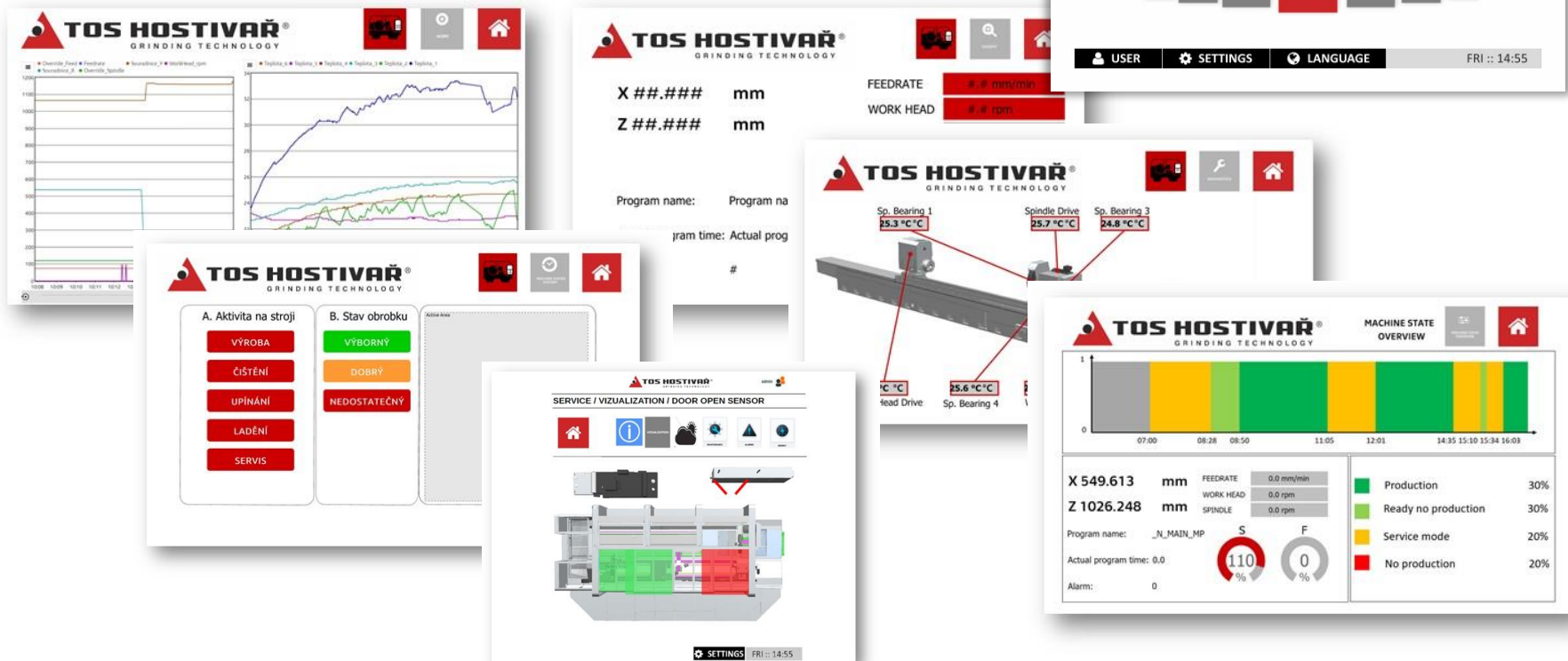

SYSTEMY INTEGRACE DAT

Nadstavbové systémy strojů

SMARTOS – TOS Hostivař

- Nadstavbový systém pro diagnostiku, prediktivní údržbu a teplotní kompenzace

Shrnutí

- Jak **předejít nežádoucímu chování stroje a procesu** v budoucnu je základní otázkou pro prediktivní úlohy a cíle adaptivního řízení strojů
- Ke slovu přichází **sběr informací o chování systému** (stroj + proces), matematické algoritmy pro zpracování, hledání závislostí a trendů
- V blízké budoucnosti lze očekávat **rozvoj nasazení a využití dat**, především ve vazbě na propojování nadřazených systémů řízení výroby a uplatnění digitálních dvojčat
- Technologicky orientovaná **digitální dvojčata** umožňují zvyšovat **spolehlivost výrobních technologií, zvyšovat přesnost, jakost a produktivitu výrobních procesů a snižovat náklady na výrobu**
  - Digitální dvojčata jsou účinným nástrojem pro monitorování a **optimalizace reálných procesů** obrábění
  - **Propojení dat** z reálných procesů se simulačními daty přináší kvalitativní posun ve schopnosti umět porozumět procesům

Děkuji za pozornost

Ing. Matěj Sulitka, Ph.D.

Vedoucí pracoviště

T: + 420 605 205 927

E: m.sulitka@rcmt.cvut.cz